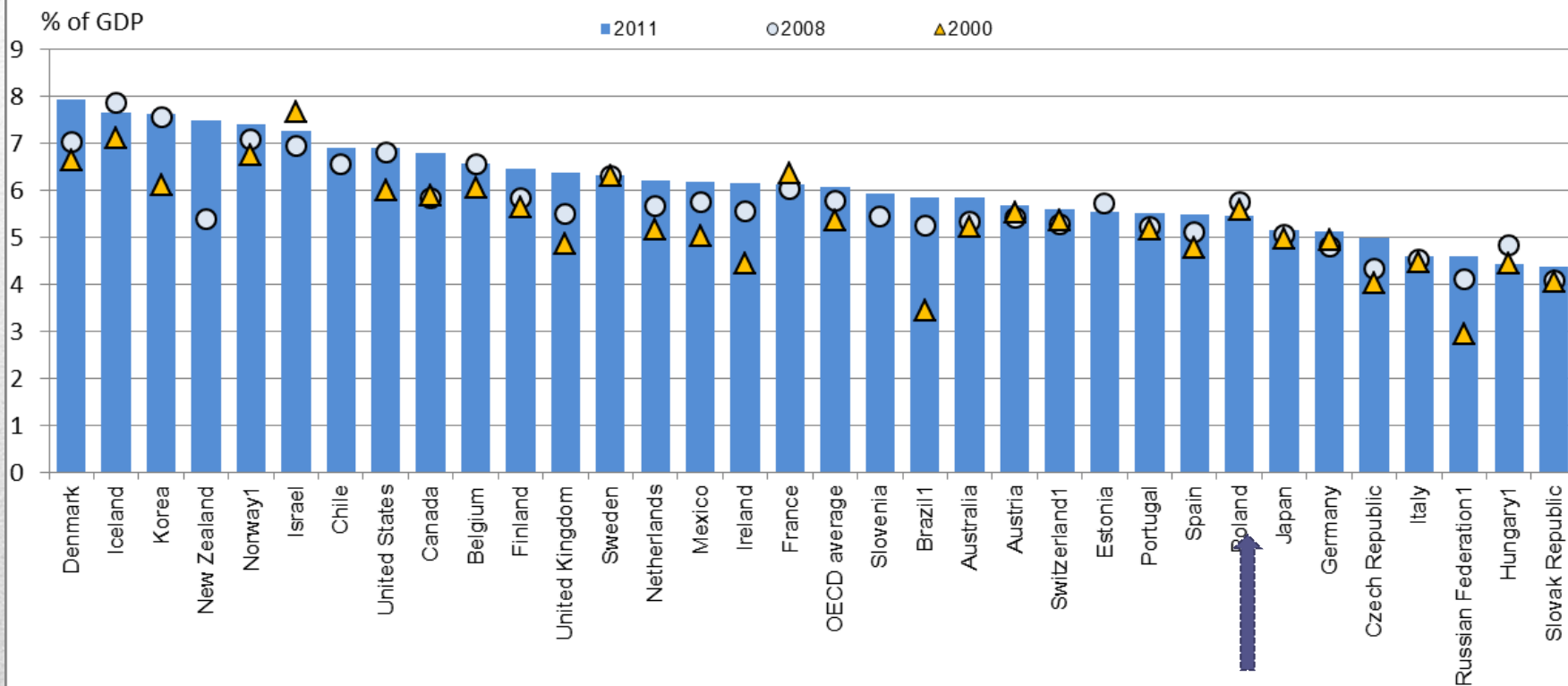

SYSTEM FINANSOWANIA EDUKACJI W POLSCE

Wydatki na edukację (łącznie ze szkolnictwem wyższym) jako % PKB

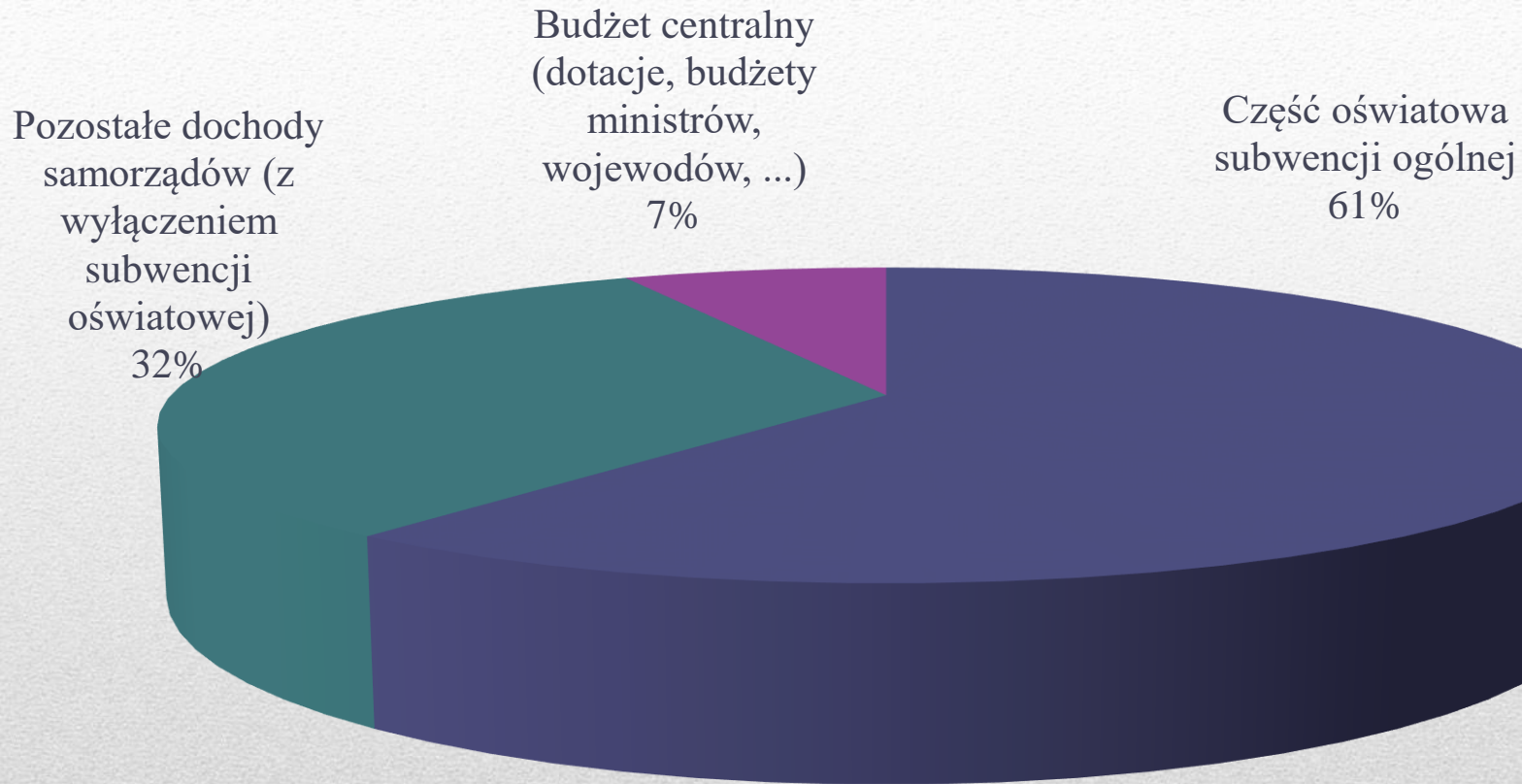
Chart B2.1. Expenditure on educational institutions as a percentage of GDP for all levels of education (2000, 2008 and 2011)

1. Public expenditure only (for Switzerland, in tertiary education only; for Norway, in primary, secondary and post-secondary non-tertiary education only; for the Russian Federation, for 2000 only).

Countries are ranked in descending order of expenditure from both public and private sources on educational institutions in 2011.

Source: OECD. Table B2.2. See Annex 3 for notes (www.oecd.org/edu/eag.htm).

Struktura wydatków na edukację 2014 r.

Źródła finansowania zadań oświatowych

Szkoły i placówki publiczne prowadzone przez JST

- a) część oświatowa subwencji ogólnej – 41,5 mld zł (2016 r.),
- b) dotacje celowe,
- c) pozostałe dochody JST, w tym dochody własne i pozostałe części subwencji ogólnej.

Szkoły i placówki niepubliczne oraz publiczne prowadzone przez inne podmioty niż JST

- a) dotacje z budżetów JST,
 - b) czesne (dotyczy szkół i placówek niepublicznych),
 - c) inne źródła dochodów.
-

Prawa i obowiązki samorządu

- Obowiązek zakładania i prowadzenia szkół i placówek publicznych jest obecnie zadaniem własnym samorządów terytorialnych.
 - Samorząd terytorialny posiada swobodę (z pewnymi wyjątkami) w dysponowaniu środkami w budżecie, w tym z subwencji oświatowej, zapewniając warunki określone przepisami prawa.
-

Decyzje podejmowane za poziomie centralnym

- Sposób podziału subwencji na samorządy
 - Średnia wysokość wynagrodzenia dla nauczycieli na danym poziomie awansu zawodowego
 - Minimalna wysokość wynagrodzenia zasadniczego dla indywidualnego nauczyciela
 - Minimalny poziom wynagrodzenia w danym samorządzie
 - Sposób ustalania wysokości dotacji dla szkół i placówek niepublicznych i prowadzonych przez inne podmioty niż JST
-

Trzy główne źródła finansowania zadań przez JST

1. Subwencja – duża swoboda w dysponowaniu oraz możliwość dobrego kierowania środków adekwatnie do zadań.
 2. Dotacja - mała swoboda w dysponowaniu, ale możliwość bardzo dobrego kierowania środków adekwatnie do zadań. Duże koszty administracyjne.
 3. Odpisy podatkowe, podatki lokalne - największa swoboda w dysponowaniu, ale naj słabsza korelacja wysokości dochodów i realizowanych zadań. (Czy finansowanie wychowania przedszkolnego głównie z tego źródła to dobry pomysł?)
-

Fundamentalne pytanie

Która forma finansowania jest najbardziej odpowiednia?

Subwencja oświatowa?

Dotacja celowa?

Dochody własne?

Algorytm podziału subwencji oświatowej

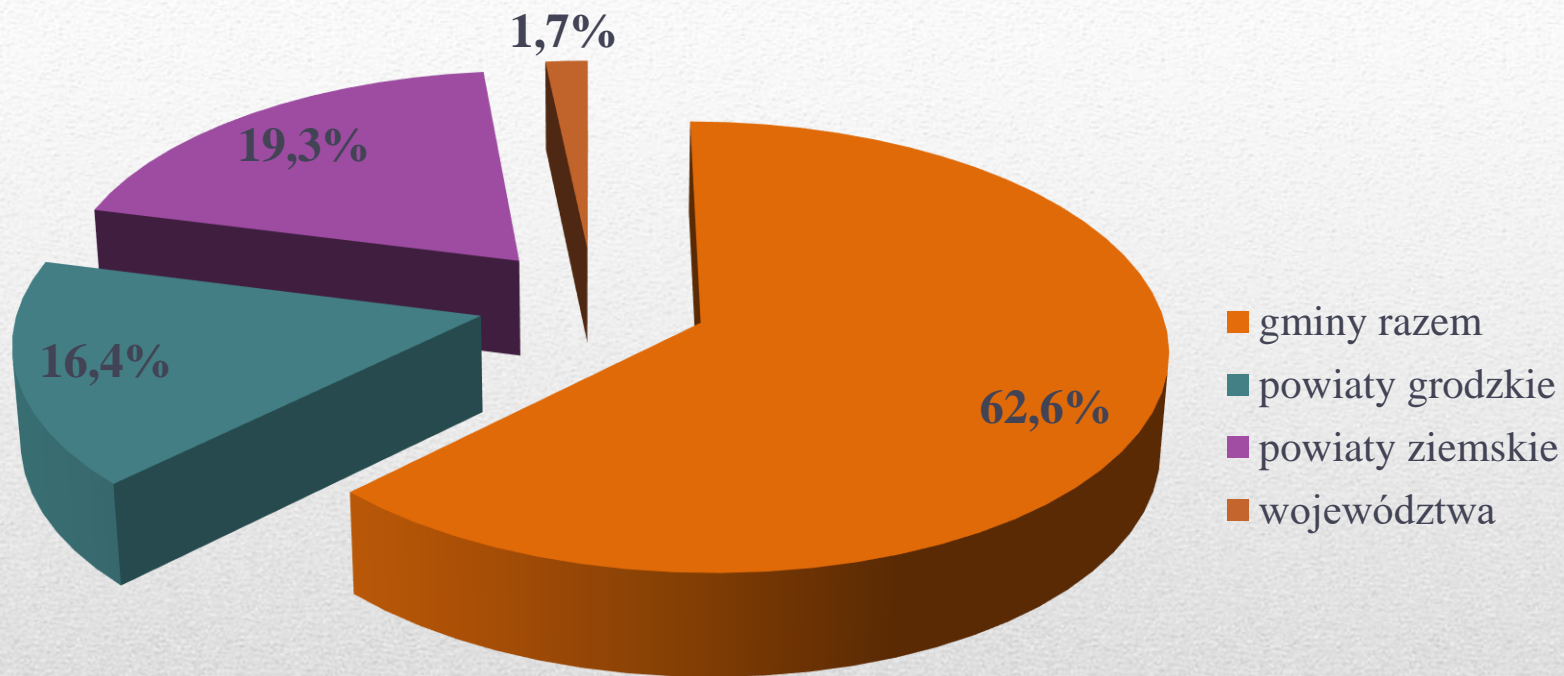
- Jednym z głównych dochodów samorządów terytorialnych jest część oświatowa subwencji ogólnej.
 - Wysokość subwencji oświatowej dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego ustalana jest na podstawie nowelizowanego corocznie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.
 - Czynniki warunkujące podział subwencji na samorzady:
 - liczba uczniów (wychowanków);
 - wskaźnik korygujący strukturę zatrudnienia nauczycieli na terenie danej JST;
 - rodzaje niepełnosprawności uczniów,
 - położenie szkół (duże, małe miasto, wieś),
 - typ szkół;
 - inne czynniki powiązane ze skalą i strukturą zadań realizowanych zadań
-

Kompetencje poszczególnych podmiotów w zakresie części oświatowej subwencji ogólnej

Minister Edukacji Narodowej określa sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej (rozporządzenie) oraz dokonuje podziału kwoty subwencji pomiędzy JST

Minister Finansów jako dysponent części 82 budżetu państwa planuje kwotę poszczególnych części subwencji ogólnej, informuje jednostki samorządu terytorialnego o wysokości planowanych oraz ostatecznych kwot subwencji ogólnych oraz o ich zmianach, przekazuje środki do samorządów

Organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego decydują o przeznaczeniu subwencji ogólnej, w tym części oświatowej

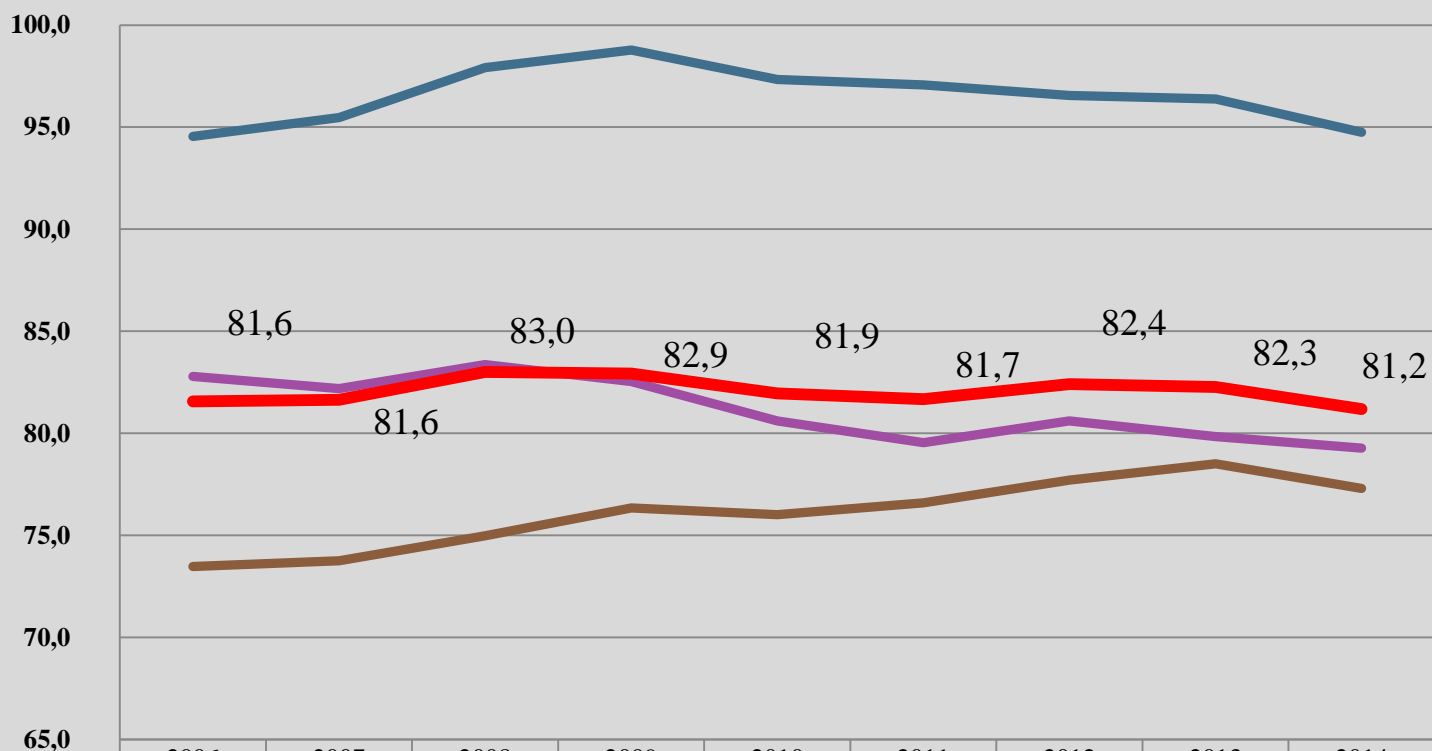

Podział subwencji oświatowej w 2015 r.

Udział subwencji oświatowej w wydatkach bieżących na zadania subwencjonowane w latach 2006-2014

Udział subwencji oświatowej w wydatkach bieżących na zadania subwencjonowane w latach 2006-2014

Wskaźnik pokrycia % wydatków subwencją oświatową

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
powiat ziemski	94,5	95,5	97,9	98,8	97,3	97,1	96,6	96,4	94,8
gmina	82,8	82,2	83,4	82,5	80,6	79,5	80,6	79,8	79,3
miasto na prawach powiatu	73,5	73,7	75,0	76,3	76,0	76,6	77,7	78,5	77,3
JST	81,6	81,6	83,0	82,9	81,9	81,7	82,4	82,3	81,2

Główne obszary dyskusji – finansowanie oświaty JST

1. Która forma przekazania środków jest najlepsza? (subwencja, dotacja czy odpisy podatkowe?)
 2. Jak obliczać wysokość subwencji oświatowej na dany rok? Czy art. 28 udjst wystarczy?
 3. Standardy oświatowe – wady i zalety – co przeważa?
 4. Lepsza duża liczba wskaźników w algorytmie czy prostota kosztem gorszego kierowania środkami?
-

Główne obszary dyskusji – finansowanie oświaty JST

1. Jak określić właściwy poziom wsparcia dla małych szkół? I czy nie warto podjąć dyskusji co to jest mała szkoła?
 2. Czy uwzględnienie w algorytmie elementów jakościowych (wyniki egzaminów zewnętrznych, premiowanie prowadzenia zajęć dodatkowych) to dobry pomysł?
 3. Czy obecny system finansowania wychowania przedszkolnego jest właściwy? Może pomyślmy o subwencjonowaniu przedszkoli rozpoczynając od dziecka 6-letniego?
-

FINANSOWANIE OŚWIATY NIESAMORZĄDOWEJ

Oświata niesamorządowa - zarys

1. Poza szkołami i placówkami prowadzonymi przez JST (bez przedszkoli) pobiera naukę 694 tys. (13,2% uczniów). W przypadku placówek wychowania przedszkolnego jest to 254 tys. dzieci (22,3% dzieci w tych placówkach).
 2. Dotacje przekazane przez JST w 2014 r. na podstawie art. 80 i 90 uso to ok. 4,2 mld zł (ponad 10% subwencji oświatowej)
-

Oświata niesamorządowa – wyniki kontroli

- RIO i NIK przeprowadzały kontrolę systemu dotowania przez JST oświaty niesamorządowej. Głównie wyniki:
 - Zdecydowana większość JST zaniża wysokość przekazanej dotacji (57% dotacji objętych kontrolą RIO).
 - Skala zaniżania nie jest jednak znaczna (ok. 6% kwoty udzielonych dotacji objętych kontrolą RIO).
 - Przykładowe nieprawidłowości:
 - Nieuwzględnianie w wydatkach bieżących m.in. kosztów kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, ekonomiczno-administracyjnej obsługi szkół, kosztów prowadzenia stołówki, wydatków na fundusz świadczeń socjalnych nauczycieli emerytów i rencistów, kosztów remontów
 - Nieuwzględnianie w wydatkach bieżących w przedszkolach wydatków na uczniów niepełnosprawnych
 - Brak aktualizacji wysokości dotacji w przypadku zmiany planu dochodów lub wydatków
 - Dotowanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na podstawie wydatków bieżących w przedszkolach
 - Odniesienie wysokości dotacji do wykonania zamiast do planu dochodów i wydatków
 - Ustalanie wysokości dotacji w oparciu o liczbę uczniów wg stanu SIO w roku poprzednim lub według stanu na inny dowolnie wybrany miesiąc roku
 - Różne interpretacje najbliższej gminy i powiatu
-

Doprecyzowujące zmiany w przepisach

MEN prześle do konsultacji publicznych projekt zmian w przepisach o finansowaniu oświaty nie samorządowej (art. 80 i 90 uso).

Zmiany mają na celu doprecyzowanie przepisów. Są bardzo ważne z punktu widzenia określania właściwego poziomu dotacji, ale nie zmieniają istotnie finansowania.

Główne obszary dyskusji

1. Wysokość dotacji a realizowane zadania. Na przykład dotacja dla przedszkola uzależniona od długości jego działania.
 2. Dotowanie za efekty w szkołach nie realizujących obowiązku szkolnego lub nauki. Na przykład część dotacji po zdanym przez ucznia egzaminie.
-

Główne obszary dyskusji

1. Wysokość dotacji uzależniona o czesnego pobieranego od rodziców.
 2. Rozróżnienie oświaty publicznej (chronionej konstytucją) do niepublicznej (mogącej pobierać czesne). Szczególnie w zakresie możliwości pokrywania określonych wydatków ze środków publicznych.
 3. Limitowanie wynagrodzeń pokrywanych ze środków publicznych.
-

WYNAGRODZENIA NAUCZYCIELI

Liczba nauczycieli KN w etatach SIO - 30.09.2015 r.

	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany	Razem
Szkoły JST (subwencjonowane)	15 823,40	59 181,82	121 013,16	296 402,77	492 421,15
Przedszkola	4 780,21	16 340,44	21 269,88	30 466,70	72 857,23
Administracja rządowa	691,99	1 698,84	4 201,04	6 316,93	12 908,8
Razem wszyscy	21 295,60	77 221,10	146 484,08	333 186,40	578 187,18

Struktura zatrudnienia nauczycieli, w etatach SIO - 30.09.2015 r.

	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany	Razem
Szkoły JST (subwencjonowane)	3,21%	12,02%	24,58%	60,19%	100,0%
Przedszkola	6,56%	22,43%	29,19%	41,82%	100,0%
Administracja rządowa	5,36%	13,16%	32,54%	48,94%	100,0%
Razem wszyscy	3,68%	13,36%	25,34%	57,63%	100,0%

Porównanie wysokości wypłacanych wynagrodzeń do wynagrodzeń średnich wg. Karty Nauczyciela

	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
wynagrodzenie średnie wg KN w 2014 r.	2 717,59 zł	3 016,52 zł	3 913,33 zł	5 000,37 zł
wynagrodzenie wypłacone wg. danych SIO w 2014 r.	2 556 zł	3 161 zł	3 925 zł	5 019 zł
Relacja wynagrodzenia rzeczywistego do wynagr. wg. KN	94,0%	104,8%	100,3%	100,4%
Średnie wynagrodzenie nauczyciela wg. danych z RIO za rok 2014	102,3%	107,9%	102,1%	101,7%

(dane z SIO - bez godzin doraźnych zastępstw)

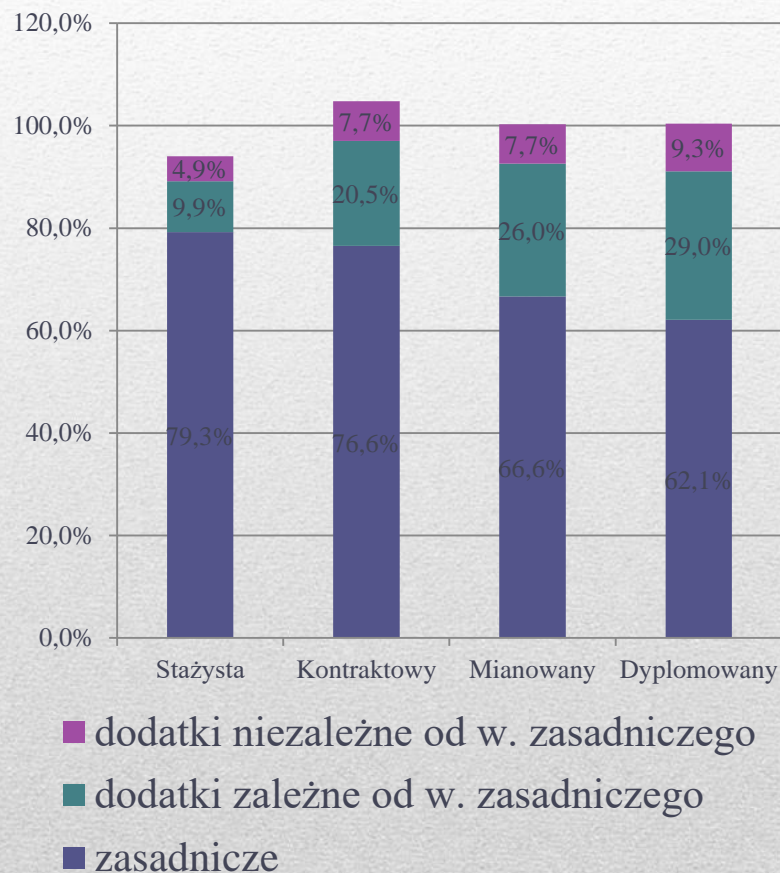
Zestawienie danych o wynagrodzeniach nauczycieli na podstawie sprawozdań z osiągnięcia wysokości średnich wynagrodzeń w latach 2009 – 2014 (dane z RIO)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
liczba JST, które przynajmniej na jednym stopniu awansu wypłacały ponad średnie wynagrodzenie	2 330 (co stanowi ok. 83% wszystkich JST)	2 460 (co stanowi ok. 88% wszystkich JST)	2 507 (co stanowi ok. 89% wszystkich JST)	2 566 (co stanowi ok. 91% wszystkich JST)	2 589 (co stanowi ok. 92% wszystkich JST)	2 570 (co stanowi ok. 92% wszystkich JST)
kwota różnicy między wydatkami poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli a wydatkami do jakich JST są zobowiązani przepisami KN	717 mln zł	700 mln zł	650 mln zł	679 mln zł	591 mln zł	758 mln zł
liczba JST, które przynajmniej na jednym stopniu awansu powinny wypłacić dodatek uzupełniający	2 166 (co stanowi ok. 77% wszystkich JST)	2 105 (co stanowi ok. 75% wszystkich JST)	2 147 (co stanowi ok. 76% wszystkich JST)	2 105 (co stanowi ok. 75% wszystkich JST)	2 081 (co stanowi ok. 74% wszystkich JST)	2 076 (co stanowi ok. 74% wszystkich JST)
łączna kwota dodatku uzupełniającego	-250 mln zł	-249 mln zł	-244 mln zł	-225 mln zł	-233 mln zł	-201 mln zł
niezbilansowana kwota różnicy dla stopnia stażysty w gminach	-12 461 tys. zł	-5 121 tys. zł	-4 679 tys. zł	0	0	-1 404 tys. zł

Dodatki zależne i niezależne od wynagrodzenia zasadniczego

Rozkład kwotowy składników wynagrodzenia średniego

	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
wynagrodzenie zasadnicze	2 153,80	2 309,43	2 608,07	3 104,51
dodatki zależne od w. zasadniczego	269,05	617,58	1 015,99	1 450,17
dodatki niezależne od w. zasadniczego	132,94	233,50	301,01	464,30
Razem	2 555,79	3 160,52	3 925,07	5 018,98

Główne obszary dyskusji – wynagrodzenia

Centralnie ustalany minimalny poziom wynagrodzeń dla nauczycieli na każdym poziomie awansu zawodowego nauczycieli.

Wady:

- Słaby element motywacyjny;

Zalety:

- Jednolitość;
-

Główne obszary dyskusji – wynagrodzenia

Potencjalne alternatywne systemy wynagradzania

Przykłady:

1. Rozliczanie średniego wynagrodzenia łącznie dla wszystkich poziomów awansu zawodowego nauczycieli.
 2. Określanie minimalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego zależnie od stopnia awansu zawodowego oraz ustawowe nakaz przekazywania przez JST puli środków na motywacyjne elementy wynagradzania niezależnie od stopnia awansu zawodowego.
-